

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету
„Київна”

Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

09 2025 р.

СИЛАБУС навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	Фізична терапія при бойових травмах та ушкодженнях
Спеціальність	<u>І7 Терапія та реабілітація</u>
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Рівень освіти	другий (магістерський) рівень
Статус навчальної дисципліни	професійна
Курс і семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (зазначаються відповідно до навчального плану)	Лекції 16 год. практичні 30 год. Самостійна робота 104 год.
Вид індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	екзамен
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=20717
Кафедра	Фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту
Викладач	Чайковський Михайло Євгенович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій
Контактна інформація викладача для консультацій	<i>Телефон інституту:</i> (0382) 70-45-56 <i>Електронна пошта:</i> <i>Кабінет:</i> 37
Анотація навчальної дисципліни	
Мета дисципліни	полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей, необхідних для оцінки функціонального стану постраждалих із бойовими травмами та ушкодженнями, планування і реалізації індивідуалізованих програм фізичної терапії, спрямованих на відновлення рухових функцій,

	підвищення якості життя, соціальну та професійну реінтеграцію пацієнтів з урахуванням сучасних принципів доказової медицини.
Мета орієнтована на формування компетентностей	<p>ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 07. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності. СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із обмеженнями повсякденного функціонування, зі складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень. СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії. СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта. СК 06. Здатність провадити професійну діяльність у реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами. СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта. СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів</p>

	<p>фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.</p> <p>СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.</p> <p>СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.</p> <p>РН 03. Уміти вибирати й аналізувати інформацію про стан пацієнта.</p> <p>РН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функції, активності та участі.</p> <p>РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.</p> <p>РН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.</p> <p>РН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.</p> <p>РН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.</p> <p>РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.</p> <p>РН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>РН 12. Реалізовувати програму фізичної терапії окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану, відповідно до наявних ресурсів.</p> <p>РН 13. Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів у межах програми фізичної терапії та окремих занять.</p> <p>РН 14. Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів і динаміки стану пацієнта.</p> <p>РН 15. Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншими фахівцями.</p>

Перелік тем навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Фізична терапія при ушкодженнях рухового апарату внаслідок бойових дій

Тема 1. Особливості поранень внаслідок бойових дій. Фізична терапія при бойових ушкодженнях.

Бойові ушкодження їх характеристика, класифікація за механізмом дії. Види поранень внаслідок бойових дій. Об'єктивні та суб'єктивні методи дослідження.

Алгоритм дій фізичного терапевта з моменту призначення пацієнту ФТ. Засоби та методи фізіотерапевтичного обстеження пацієнта з бойовими ушкодженнями має включати оцінку фізичних, когнітивних та психологічних функцій.

Тема 2. Бойові травми поясу верхньої кінцівки.

Будова та функції верхньої кінцівки. Бойові травми плеча. Бойові травми внутрішньо суглобових переломів та зміщень ПК. Бойові переломи хірургічної шийки. Бойові переломи великого і малого горбків ПК. Бойові переломи діяфізу ПК. Бойові переломи дистального кінця ПК. Бойові через виросткові переломи ПК. Фізична терапія при бойових травмах поясу верхньої кінцівки.

Тема 3. Фізична терапія при консервативному лікуванні бойових травм та ушкоджень.

Консервативний спосіб лікування бойових травм. ФТ на іммобілізаційному періоді. Протипоказання до інтенсивної ФТ. Ускладнення консервативного методу лікування. Кінезіологічний аналіз консервативного лікування бойових травм та ушкоджень. Програма ФТ на постіммобілізаційному періоді. Програма відновлювального періоду.

Тема 4. Фізична терапія при політравмах внаслідок дії акустичної вибухової хвилі: акубаротравма, контузія, черепно-мозкова травма.

Акубаротравма, контузія, черепно-мозкова травма – загальна характеристика бойових травм зумовлених акустичною вибуховою хвилею. Етапи та методи реабілітації при акубаротравмі, контузії, черепно-мозкові травми. Довгострокова підтримка та профілактика при політравмах внаслідок дії акустичної вибухової хвилі.

Змістовий модуль 2.

Фізична терапія при хірургічних втручаннях внаслідок бойових травм.

Тема 5. Фізична терапія після оперативного лікування бойових та ушкоджень кінцівок

Бойові травми та ушкодження кінцівок. Оперативний метод лікування та його характеристика. Мультидисциплінарний підхід в фізичній терапії після оперативного лікування бойових травм та ушкоджень кінцівок. Спеціальні вправи з догляду за рубцями

Тема 6. Фізична терапія пацієнтів після ампутацій внаслідок бойових дій

Клініка ампутацій. Оцінка фізичного та функціонального стану. Форми і засоби фізичної терапії у післяопераційному періоді. Клініка фантомного болю.

Тема 7. Фізична терапія осіб з бойовими опіками.

Клініка бойових опіків. Періоди фізичної терапії при бойових опіках. Терапевтичні цілі при бойових опіках. Менеджмент набряку у осіб з бойовими опіками. Підтримка активного та пасивного діапазону руху та рання мобілізація.

Тема 8. Міждисциплінарний підхід у фізичній терапії

Поняття та сутність міждисциплінарного підходу. Теоретичні засади міждисциплінарної взаємодії. Склад та ролі мультидисциплінарної команди. Організація міждисциплінарної роботи. Комунікація в мультидисциплінарній команді. Роль міждисциплінарного підходу в реабілітаційному процесі. Документування та інформаційна взаємодія. Переваги та виклики міждисциплінарного підходу. Перспективи розвитку міждисциплінарної взаємодії.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Фізична терапія при травмах опорно-рухового апарату: підручник / В. В. Рокутов, О. К. Марченко, І. В. Рокутова та ін. Київ: Олімпійська література, 2022. 416 с.
2. Реабілітація при вогнепальних пораненнях кінцівок: навч.-метод. посіб. / за ред. С. П. Шкляра. Львів : Галицька видавнича спілка, 2023. 248 с.
3. Ампутації, протезування та реабілітація: посіб. для фізичних терапевтів та ерготерапевтів / ред. Ю. В. Поворознюк. Київ : Медицина, 2021. 312 с.
4. Комплексна реабілітація учасників бойових дій : монографія / за заг. ред. А. М. Поручника. Полтава: ПУЕТ, 2021. 195 с.
5. Фізична та реабілітаційна медицина: підручник / за ред. В. Б. Самойленка, Н. П. Бойко. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 528 с.
6. Бойко М. П., Костюк О. М. Медична реабілітація в травматології та ортопедії: навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2019. 280 с.

Додаткова література

1. Physical Therapy Effectiveness in Early Rehabilitation of War Injuries / World Health Organization. Geneva : WHO, 2020. 112 p.
2. Joint Trauma System Clinical Practice Guideline (JTS CPG): Rehabilitation After Limb Amputation. JTS, 2022. URL: health.mil (дата звернення: 22.08.2025).
3. Lusardi M. M., Jorge J. M., Nielsen C. C. Prosthetics and Orthotics in Rehabilitation. 4th ed. Elsevier, 2020. 560 p.
4. Rehabilitation in Conflicts and Complex Settings / Humanity & Inclusion (HI) ; Physiopedia Online Resources, 2021. URL: physio-pedia.com (дата звернення: 22.08.2025).
5. Clinical Guidelines for the Management of Blast Injuries / International Committee of the Red Cross (ICRC). Geneva : ICRC, 2019. 88 p.
6. Brushart T. M. Nerve Repair and Rehabilitation. Oxford : Oxford University Press, 2021. 432 p.
7. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 10. Ст. 82.
8. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) : Всесвітня організація охорони здоров'я, 2001. URL: moz.gov.ua (дата звернення: 22.08.2025).

Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни (неформальна освіта):

1. https://www.physio-pedia.com/Managing_Conflict_in_Rehabilitation
2. <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-aid-during-war/>
3. https://www.army.mil/article/286036/the_military_health_system_a_medical_system_ready_for_any_challenge

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль:

виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЕКЗАМЕНІ Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на екзамені

Поточне тестування та самостійна робота									СР	ІНДЗ	Сума	Екзамен
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	МК 2	10	5	не більше 100	Не більше 40
5	5	5	5	5	5	5	5	5				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою			Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у

Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом «Фізична терапія при бойових травмах та ушкодженнях». Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

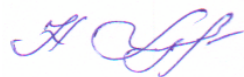
Силабус відповідає змісту ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»; (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності І7 Терапія та реабілітація, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

Завідувач кафедри фізичної терапії,
ерготерапії, фізичної культури і спорту

Людмила КРАВЧУК